

Update Identificatie augustus 2008

Deze update omvat een aanvulling op de brochure 'Identificatie' die in juli 2005 werd uitgegeven (zie boekenoverzicht op www.jaapspaans.nl). De vele voordelen van de computer worden door mij niet ontkend. Aan mijn publicaties ligt wel de gedachte ten grondslag, dat de rol van de computer in de samenleving steeds dominanter wordt en dat er onvoldoende bezinning plaats vindt op de ethische en levensbeschouwelijke nadelen. Achter ieder deelonderwerp zijn diverse bronnen opgenomen ter onderbouwing. **Om 'zweverigheid' te voorkomen worden zowel christelijke als seculiere bronnen vermeld.**

De aanvulling heeft betrekking op de volgende onderwerpen:

- * Biometrie (identiteitsfraude)
- * Rfid-chiptechnologie
- * Persoonsregistratie/Informatieverwerking/Betaalverkeer/Identificatie
- * Diversen/ethiek/excessen

BIOMETRIE

Biometrische gegevens van alle Nederlanders worden opgeslagen in het databestand van de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). De Paspoortwet zal worden aangepast. Er ontstaat een centraal databestand, onder andere bedoeld om identiteitsfraude te voorkomen. De biometrische gegevens komen in een RFID-chip in het paspoort. Het is de bedoeling dat ook opsporings- en inlichtingendiensten toegang krijgen tot het systeem.

Om de illegale immigratie in te dammen, wil de EU de controle aan de Europese buitengrenzen verscherpen. Van iedere bezoeker van buiten de Europese Unie moeten vingerafdrukken en/of irisscans worden opgeslagen.

De chip met biometrische gegevens in het nieuwe paspoort kan gemakkelijk worden gekraakt. Onderzoekers van de Radboud Universiteit van Nijmegen zijn daarin geslaagd. Men slaagde erin de nationaliteit van tien EU-paspoorten te identificeren, zonder dat deze werden geopend. Al langer is het risico bekend dat de chip in het paspoort stiekem kan worden gescand en ik denk dat we nog veel kwetsbaarheden van dit nieuwe identificatiesysteem zullen ontdekken. Biometrische paspoorten uit de VS hebben een andere beveiligingstechniek. Deze zijn voorzien van een beschermende koft die geen signalen doorlaat. Eerder waren er vergelijkbare problemen met de OV-chipkaart.

Bronnen:

De Staatscourant, nr. 35, 19 februari 2008. 'Afdrukken GBA ook voor politie'.

Nederlands Dagblad, 14 februari 2008. 'Ook Europa aan irisscan en vingerafdruk'.

De Volkskrant, 9 april 2008. 'Chip nieuw paspoort geeft nationaliteit simpel prijs'.

RFID-CHIPTECHNOLOGIE

Britse regering overweegt gevangenen te 'chippen'.

De Britse regering overweegt duizenden gevangenen van een onderhuidse chip te laten voorzien. Door de groeiende gevangenispopulatie zal de bouw van gevangenissen miljarden euro's kosten. Een chipsysteem zal veel goedkoper zijn. Burgerrechtengroepen en reclasseringsambtenaren zijn uiterst negatief over dit 'vernederende systeem'.

ChristenUnie bezorgd over de RFID-chip en privacy

De fractie van de ChristenUnie in de Tweede Kamer vindt dat het kabinet meer oog moet hebben voor gevoeligheden rond de zogeheten RFID-chip. De steeds bredere toepassing van de chip zonder aanvullende voorwaarden kan echter de privacy schaden en stuiten op gewetensbezwaren, vindt de CU. Tweede-Kamerlid Cynthia Ortega-Martijn bracht de bezwaren tegen de chip naar voren in een debat over RFID. Volgens de CU moet de overheid regelen dat een RFID-chip na aankoop van een product wordt verwijderd of uitgeschakeld, zodat het bijvoorbeeld niet mogelijk is personen of een product te blijven volgen. Ook wil men aandacht voor mensen met principiële bezwaren tegen RFID-chips in het paspoort waarop een biometrisch persoonskenmerk (irisscan) is opgeslagen. Zulke gewetensbezwaarden zouden als het even kan alternatieve mogelijkheden moeten krijgen waar geen RFID aan te pas komt. Maar Ortega stelt dat „het nooit zo kan zijn dat mensen verplicht worden geïmplanteerd”. Zij wil van het kabinet weten of dat de mening deelt, dat zoiets strijdig zou zijn met de Grondwet. De ontwikkelingen zijn voor het kabinet geen reden nieuwe of aangescherpte wetgeving rond identificatiechips in het leven te roepen.

Standaardisatie Rfid-chiptechnologie

Er is een begin gemaakt met het opzetten van een wereldwijde standaard voor RFID. Deze standaard is gericht op een vergroting van samenwerking tussen de partijen die met RFID van doen hebben. Daarnaast is het doel om de interoperabiliteit tussen de al bestaande RFID standaarden te verbeteren. Deze nieuwe standaard, Global RFID Interoperability Forum for Standards (GRIFS), wordt bekostigd door de EU. Om dit universele karakter meer vorm te geven zullen er dan ook op verschillende continenten workshops gehouden worden om zo de coöperatie nog meer te bevorderen, zowel binnen als buiten de EU.

Gebruik van chips in de sport.

Aan de hardloopwedstrijd Cascaderun in Hoogeveen deden in 2008 ruim 3400 hardlopers mee. Voor de registratie werd gebruik gemaakt van rfid-chips. Iedere sporter diende een chip te bevestigen aan zijn sportschoen. Via twee matten met detectie-apparatuur bij de start, konden de deelnemers worden geregistreerd. De werkwijze toont aan hoe snel de chiptechnologie zich heeft ontwikkeld en niet meer weg te denken is uit deze moderne samenleving. Chiptechnologie zal vaker worden ingezet bij (sport)evenementen.

Deelnemers lopen met de schoen met veterchip over een mat voor scanning en (tijds)registratie.

Chips moeten worden verwijderd na betaling aan de kassa

Rfid-chips dienen uit producten te worden verwijderd na betaling aan de kassa. Daarvoor pleit de voorzitter van de toezichthouder voor gegevensbescherming binnen de EU. Mensen kunnen anders ongewild worden geïdentificeerd en dat is onwenselijk.

Bronnen:

Independent Online Edition, 14 januari 2008. 'Prisoners to be chipped like dogs'

Dagblad van het Noorden, 14 januari 2008. 'Chip voor gevangenen'.

Nederlands Dagblad, 13 februari 2008. 'CU bezorgd over de RFID-chip en privacy'.

Reformatorisch Dagblad, 3 mei 2008. 'Chip moet uit bij de kassa'.

PERSOONSREGISTRATIE/INFORMATIE/BETAALVERKEER

OV-chipkaart gekraakt

De OV-chipkaart is gekraakt door Nijmeegse onderzoekers. Zo kan men gratis reizen op de chipkaart. Tegelijk waarschuwde het College Bescherming Persoonsgegevens dat informatie van chipkaarthouders werd misbruikt.

Rabobank waarschuwt internetklanten

Rabobank heeft klanten (30/1/08) via haar website gewaarschuwd voor internetcriminelen die via virusaanvallen op thuiscomputers geld proberen te stelen. Vooral mensen met verouderde pc's en illegale software lopen risico's.

Nationale Privacydag

Mening van de voorzitter van het CBP n.a.v. de Internationale Privacydag op 28 januari 2008. In de naam van de veiligheid en de bestrijding van misdaad en terrorisme wordt de vrijheid van de Nederlandse burger stukje bij beetje steeds verder ingeperkt. Volgens voorzitter Jacob Kohnstamm van het College Bescherming Persoonsgegevens, een door de overheid aangestelde waakhond om de privacy van de burgers te beschermen, zijn we inmiddels zelfs in een soort glazen samenleving aanbeland, waarin niemand meer onbespied door het leven kan gaan.

Sepanummer voor iedere Europeaan

Europese SEPA verdringt pincode en acceptgiro. Er komt een nieuw systeem voor het geldverkeer in de EU in het kader van de gemeenschappelijke Europese betaalmarkt. Het SEPA-nummer zal maximaal 34 tekens bevatten. **In Nederland bestaat het uit 18 tekens en staat al vermeld op de meeste bankafschriften (Ibancode).** De transformatie dient rond 2013 te zijn afgerond. Hoewel europarlementariërs zich ingenomen toonden met het nieuwe systeem, vrezen sceptici voor de privacy en dat banken dit zullen aangrijpen om de kosten voor het binnenlandse betalingsverkeer te verhogen.

Legitimatie in de zorg

Wie als patiënt in Drenthe naar een huisartsenpost gaat voor onderzoek of behandeling wordt gevraagd naar een geldig identiteitsbewijs. Dat heeft te maken met de invoering van het Burger Service Nummer (BSN) in de zorg. Het BSN-nummer onderscheidt zich van bijvoorbeeld het Sofi-nummer, doordat het ook buiten de overheid gebruikt zal gaan worden, bijvoorbeeld om bestanden te kunnen koppelen en informatie uit te wisselen. De komende jaren zal gebruik van het BSN-nummer fors worden uitgebreid.

Privacy bij zorgverzekeraars moet beter worden beschermd

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) wil dat zorgverzekeraars maatregelen treffen om de privacy van verzekerden beter af te schermen. Gegevens worden vaak langer bewaard dan wettelijk is toegestaan. Vaak ontbreken bepalingen om misbruik van informatie tegen te gaan. Ongeveer een kwart van de zorgverzekeraars gaf aan geen beleid of richtlijnen te hebben voor het recht van verzekerden op inzage, correctie, afscherming of verwijdering van persoonsgegevens. **Medische informatie wordt beschouwd als bijzondere informatie en geniet extra rechtsbescherming.**

Kritiek op registratie kentekens rond Zwolle

In mei 2008 werd aangekondigd dat op bepaalde snelwegen de kentekens van alle passerende motorvoertuigen automatisch worden gescand met behulp van de zogenaamde 'catchken' en vergeleken met gegevens van een centraal computerbestand. Door de kentekens te scannen en te 'filteren' kunnen mobiele criminelen als ramkrakers beter worden opgespoord. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) was kritisch. Er zou sprake zijn van een fundamentele beleidsomslag. **Iedere automobilist wordt bij deze opsporingswerkwijze als verdachte aangemerkt, totdat het tegendeel is bewezen.** Burgers daarentegen waren enthousiast en gebruikten de bekende clichés. 'Wie niets heeft gedaan, hoeft niet te vrezen' en 'Ze gaan hun gang maar, ik heb niets te verbergen'. De vraag is of die redenering klopt.

Hoewel persoonsregistratie en privacy moderne onderwerpen zijn, leert de geschiedenis ons veel over mogelijke risico's en gevaren. **Tijdens de Tweede Wereldoorlog konden in ons land verhoudingsgewijs veel Joden worden opgepakt, door de doelmatige registratie van Joodse medeburgers.** Onder ambtenaren in Amsterdam circuleerde een overzichtskaart, een zogenaamde stippenkaart. 'Iedere stip tien Joden'. Na de oorlog ontstond er in de voormalige DDR een dictatuur, die de bevolking controleerde en manipuleerde op basis van informatie over bijvoorbeeld politieke voorkeur of levensbeschouwing. Het enige 'delict' van deze mensen was dat zij hun mening uitdroegen. Ook in de Bijbel treffen we aanwijzingen aan over gebruik van informatie en persoonsregistratie. (Ester 3, Daniel 6).

Bronnen:

Trouw on Line, 15 januari 2008. 'OV-chipkaart definitief gekraakt door Nijmeegse onderzoekers'.

Nederlands Dagblad, 30 januari 2008. 'Europese Sepa verdringt pincode en acceptgiro'.

Hoogeveensche Courant, 8 mei 2008. 'Legitimatie bij consult en visite'.

Onderzoek Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA) naar bescherming persoonsgegevens verzekerden. 'Privacy moet beter worden beschermd', mei 2008.

Trouw, 7 mei 2008. 'Kritiek op registratie kentekens rond Zwolle'.

NRC-Handelsblad, 7 mei 2008. 'Kritiek op scannen van kentekens'.

ETHIEK / EXCESSEN

Nederland niet bestand tegen cybercrime

Cybercrime dreigt een onbeheersbaar probleem te worden. Deskundigen vragen zich overal ter wereld af of veilig internetten nog wel mogelijk is. Het fenomeen professionaliseert en internationaliseert op grote schaal, en het doembeeld van een terroristische digitale aanslag is zeker denkbaar. Het maakt de noodzaak om de ICT-infrastructuur volledig te beveiligen en het zorgen voor een noodplan tot een dwingende prioriteit. Dat blijkt uit de laatste resultaten van het ICT Barometer onderzoek uitgevoerd in opdracht van Ernst & Young onder een representatieve groep van ruim 600 managers en leidinggevendenden bij de overheid en in het Nederlandse bedrijfsleven.

Nederlanders voorstander van algemene DNA-databank

In mei 2008 werd op basis van een zogenaamde DNA-match een verdachte aangehouden in de Puttense moordzaak. Direct gingen er stemmen op om de DNA-databank van Justitie fors uit te breiden. Uit een van de vele opiniepeilingen die rond deze nieuwe ontwikkeling werden gehouden, bleek dat ruim 60% van de Nederlanders voorstander is van een algemene DNA-databank. Dat zou er dus op neer komen dat DNA van iedere Nederlander wordt vastgelegd. Los van de emotie-van-het-moment zou het goed zijn als er over dergelijke ingrijpende ontwikkelingen een breed maatschappelijk debat zou worden gehouden. Afgezien van de vele voordelen voor de rechtshandhaving, kleven er immers ook nadelen aan een dergelijk systeem. Criminelen zouden lichaamsmateriaal als haren op een plaats delict kunnen achterlaten om een verdenking naar anderen af te schuiven. DNA-materiaal kan ook worden misbruikt voor andere doeleinden, omdat er informatie uit kan worden herleid over ras of bijvoorbeeld iemands medische situatie.

Bronnen

Website Ernst&Young, 7/2/2008. Diverse dagbladen en andere media van 6 en 7/2/2008.

Maandblad De Oogst, februari 2008. 'Digitale verlamming'.

www.nu.nl, 23 mei 2008. 'Nederlanders willen best DNA afstaan'.